

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Adriana Füleová

Téma a rozsah práce: Bankovní smlouvy (76 stran)

Datum odevzdání práce: 2.6.2010

1. Autorka si zvolila téma, které ačkoliv není nové, lze považovat za aktuální z několika důvodů. Globální finanční a hospodářská krize, která měla svůj počátek v bankovním systému Spojených států, zaměřila pozornost veřejnosti i vlád více na oblast bankovníctví. Dalším důvodem, pro který je problematika bankovních smluv aktuální, je transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu do českého právního řádu prostřednictvím zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, který zásadním způsobem novelizoval jednu z hlavních oblastí bankovních služeb – platební služby. K aktuálnosti tématu přispívá i skutečnost, že problematika bankovních smluv bude nově upravena v novém občanském zákoníku.

2. Téma vyžadovalo, aby se autorka seznámila s danou problematikou podrobněji, než je tato problematika přednášena v rámci výuky na právnické fakultě a rozšířila své teoretické znalosti. Hlavní metodou, kterou autorka použila je však pouze popis stávající právní úpravy.

3. Autorka si vytyčila následující cíl: „poskytnout podrobný přehled a pokus o zhodnocení stávající úpravy problematiky bankovních smluv“ (str. 67). U diplomové práce, která završuje pětileté studium práv na právnické fakultě, by bylo možné očekávat ambicióznější cíl. Práce je skutečně pouhým přehledem, přesněji popisem stávající úpravy bankovních smluv, přičemž zhodnocení stávající právní úpravy problematiky bankovních smluv zůstalo jen v rovině pokusu.

Hlavním nedostatkem práce je její popisnost. Autorka pouze popisuje stávající právní úpravu, aniž by provedla hlubší analýzu problematiky a dospěla k nějakým vlastním závěrům (závěry uvedené v závěru práce jsou jen obecnými a povrchními konstatacemi).

Práce je rozdělena do osmi částí (kromě úvodu a závěru). První část obsahuje popis obecných znaků bankovních smluv, problematiku adhezních smluv, obchodních podmínek a ochrany spotřebitele). V dalších sedmi částech jsou popisované jednotlivé typy bankovních smluv (smlouva o úvěru, o otevření akreditivu, o inkasu, o bankovním uložení věci, o běžném účtu a o vkladovém účtu). Poslední část obsahuje velmi stručný popis jednotlivých bankovních smluv v návrhu nového občanského zákoníku.

Jak již bylo uvedeno výše, autorka se zaměřila na popis vybraných smluvních typů. Autorka vycházela zejména z učebnic a komentářů k obchodnímu a občanskému zákoníku. Využila také články publikované v odborných časopisech. Cizojazyčnou literaturu nevyužila. Práce s literaturou se však mnohdy omezila na pouhé opisování z učebnic a jiných pramenů (např. v šesté části své práce převzala z učebnice Bankovní obchody dokonce i strukturu textu o smlouvě o bankovním uložení věci), příp. pouze parafrázovala odborné prameny. Významným nedostatkem je také to, že autorka prakticky nepracovala se soudní judikaturou (ačkoliv, přes opačné tvrzení autorky, ve vztahu např. k problematice úvěrů a běžných účtů existuje poměrně bohatá judikatura).

Formální úprava práce je na odpovídající úrovni. Jazyková úroveň práce je dobrá. Úroveň práce však snižují četné jazykové a tiskové chyby, např.: str. 15: „odlišovat od zbožového úvěruje“; str. 17: „jendou“; str. 27: „lze o uplatnění dokumentárního akreditivu uvažovat i tuzemském obchodním styku“; str. 35: „českou národní bankou“; str. 38: „základním zdrojem informací představuje pro banku“; str. 49: „účelem (...) je zabráněné legalizaci výnosů“; str. 50: „je také oprávněn také prokurista“; str. 51: „úprava problematiky (...) je (...) upravena kogentní“; str. 52: „odkaz na ceník banky platná“; str. 52: „určení“; str. 53: „mlže dotázaná banka“; str. 54: „Zvláště pak ujednání právu banky jednostranně měnit“; str. 54: „Banka vyšší úrokové sazby“; str. 56: „smlouvu o běžné účtu“).

Na str. 40 je nesrozumitelná věta: „Podle ustanovení § 618 odst. 2 obch. zák.“ Na str. 43 je nesrozumitelná věta: „Podle ustanovení § 703 obch. zák. není banka po vydání předmětu uložení až do jeho vrácení nemá banka povinnosti stanovené v § 701 a 702 obch. zák.“

Na str. 12 se chybně odkazuje na § 52 obchodního zákoníku, správně se jedná o § 52 občanského zákoníku. Na str. 12 se odkazuje na paragrafy, aniž je uvedeno, o ustanovení jakého právního předpisu se jedná. Na str. 27 se chybně odkazuje na § 282 obchodního zákoníku, správně se zde má odkazovat na § 682 obchodního zákoníku. Označení právních předpisů ne vždy odpovídá obvyklému způsobu jejich označení v odborné právní literatuře (např. na str. 35 není uveden název vyhlášky č. 62/2004 Sb., na str. 48 není uveden název zákona č. 253/2008 Sb., na str. 55 je formulace: „zákona 125/2002 Sb.“; na str. 58 je formulace: „novela 285/2009 Sb.“).

4. Na str. 7 se emise dluhopisů chybně označují jako smlouva.

V části 2.3, která je věnována obchodním podmínkám, autorka zcela opomenula klíčový problém týkající se obchodních podmínek - problematiku jednostranných změn obchodních podmínek a nijak nereagovala na změny, které v této oblasti přinesl zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku.

V části 2.4, která pojednává o ochraně spotřebitele, autorka opomenula dvě směrnice, které mají pro ochranu spotřebitelů v oblasti bankovníctví zásadní význam - směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu.

V části 3.3 autorka nezohlednila novou právní úpravu úroků z prodlení (nařízení vlády č. 33/2010 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění nařízení vlády č. 163/2005 Sb.).

Autorka nadále používá pojem Evropské společenství (nebo i European Communities), byť dle Lisabonské smlouvy nadále existuje jen Evropská unie (str. 35 a 75).

Část 5.4 je pojednává o smlouvě zasilatelské a smlouvě o přepravě věci, ačkoliv tyto smluvní typy nejsou předmětem diplomové práce.

Na str. 41 se uvádí, že od 1.1.2000 byla z obchodního zákoníku vyňata smlouva o obhospodařování cenných papírů. Tento smluvní typ však nebyl nikdy obsažen v obchodním zákoníku.

Pozitivně lze hodnotit, že autorka v sedmé části práce neopomenula zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku. Zásadním nedostatkem však je skutečnost, že se omezila pouze na popis právní úpravy těch smluv o běžných účtech, které nejsou smlouvami o platebních službách. Ačkoliv téměř všechny smlouvy o běžných účtech jsou smlouvami o platebních službách, autorka bez jakéhokoliv zdůvodnění nebo vysvětlení právní úpravu těchto smluv zcela opomenula.

Také značná část smluv o vkladových účtech je současně smlouvou o platebních službách. Autorka však zcela opomenula také právní úpravu smluv o vkladových účtech, které jsou smlouvami o platebních službách a bez jakéhokoliv zdůvodnění se omezila jen na právní úpravu smluv o vkladových účtech, které nejsou smlouvou o platebních službách.

Na str. 51 se chybně uvádí, že lhůta D+1 je lhůtou pro provádění platebních transakcí. Úprava lhůt pro provádění platebních transakcí je podstatně komplikovanější a lhůta D+1 je jen jednou z těchto lhůt.

5. Autorka by mohla v rámci obhajoby charakterizovat právní úpravu smluv o běžných účtech, které jsou smlouvami o platebních službách a smluv o vkladových účtech, které jsou smlouvami o platebních službách.

Autorka by mohla v rámci obhajoby vysvětlit, jak reaguje návrh nového občanského zákoníku na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu.

Autorka by se dále mohla v rámci obhajoby vyjádřit k otázce, jestli je smlouva o otevření akreditivu smlouvou ve prospěch třetího a dále k podstatě standby akreditivu. Autorka by se mohla v rámci obhajoby dále vyjádřit k otázce, jaký je rozdíl mezi smlouvou o inkasu podle obchodního zákoníku a inkasem podle zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku (tj. provedením převodu peněžních prostředků z podnětu příjemce na základě souhlasu, který plátce udělil příjemci, poskytovateli platebních služeb příjemce nebo svému poskytovateli platebních služeb, a to bez použití platebního prostředku k udělení tohoto souhlasu).

V souvislosti s problematikou změn obchodních podmínek, by autorka mohla v rámci obhajoby vysvětlit svůj názor na tuto problematiku a na otázku, jak tento problém řešit v praxi.

6. I přes výše uvedené výhrady předložená práce splňuje základní požadavky kladené na diplomovou práci. Diplomovou práci proto doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: dobrý

V Praze dne: 31.7.2010

.....
JUDr. Štefan Elek, Ph.D., LL.M.